

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

ในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างละเอียด โดยจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๔ เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
๒. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๔ เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๔ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

ประชากร

ประชากรที่ใช้ประกอบด้วยผู้บริหารและครู ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา ๔ ในภาคปลาย ปีการศึกษา ๒๕๒๗ จำนวน ๒,๔๕๑ คน ซึ่งประกอบด้วย

๑. ผู้บริหาร ได้แก่ข้าราชการครู ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ อาจารย์ใหญ่ หรือครูใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วยครูใหญ่ จำนวน ๑๒๐ คน
๒. ครู ได้แก่ข้าราชการครู ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งครูปฏิบัติการสอนและครูสนับสนุนการสอน จำนวน ๒,๓๓๑ คน

กลุ่มตัวอย่าง

๑. ผู้บริหารโรงเรียน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการคำนวณจากตารางสำเร็จของ Krejcie and Morgan จากจำนวนผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมด

๑๒๐ คน คำนวณจากตารางสำเร็จได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๘๒ คน แล้วกระจายไปตามสัดส่วนของประชากรของโรงเรียนทุกโรงเรียน โดยวิธีการดังนี้

$$\text{กลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารแต่ละโรงเรียน} = \frac{\text{จำนวนผู้บริหารที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง (๘๒ คน)} \times \text{จำนวนผู้บริหารแต่ละโรงเรียน}}{\text{จำนวนผู้บริหารทั้งหมด (๑๒๐ คน)}}$$

๒. ครู เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

โดยการคำนวณจากตารางสำเร็จของ Krejcie and Morgan จากจำนวนครูทั้งหมด ๒,๓๗๑ คน คำนวณจากตารางสำเร็จได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๓๑ คน แล้วกระจายไปตามสัดส่วนของประชากรของโรงเรียนทุกโรงเรียน โดยวิธีการดังนี้

$$\text{กลุ่มตัวอย่างของครูแต่ละโรงเรียน} = \frac{\text{จำนวนครูที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง (๓๓๑ คน)} \times \text{จำนวนครูแต่ละโรงเรียน}}{\text{จำนวนครูทั้งหมด (๒,๓๗๑ คน)}}$$

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น ๔๒๓ คน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู เกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศที่สอดคล้องและเหมาะสมกับงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นเอง โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

๑. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ ที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
๒. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โดยเน้นลักษณะงานและกิจกรรมการนิเทศการศึกษา
๓. ศึกษาถึงลักษณะงานนิเทศการศึกษาและกิจกรรมการนิเทศตามลักษณะของนักการศึกษาของไทยและต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน

๕. ทำการวิเคราะห์งานและกิจกรรมการนิเทศการศึกษา เพื่อจำแนกลักษณะของงาน และกิจกรรมนิเทศศึกษาออกเป็นหมวดหมู่ สำหรับสร้างแบบสอบถาม โดยปรึกษาขอคำแนะนำ จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๕. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนกรอกแบบสอบถาม จำนวน ๓๒ ท่าน เป็นศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา ๔ จำนวน ๒๓ ท่าน ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าหมวดและครูโรงเรียนสตรีภูเก็ต จำนวน ๘ ท่าน ใ้เลือกกิจกรรมการนิเทศการศึกษาที่เห็นว่าเหมาะสมกับงานนิเทศการศึกษาในแต่ละด้าน แล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาแจกแจงความถี่ (ดูรายละเอียดภาคผนวก ค.) โดยการวิเคราะห์จาก จำนวนความถี่ที่ผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้องเลือกว่าสอดคล้องและเหมาะสมกับงานนิเทศมากที่สุด ตามลำดับ โดยลดจากกิจกรรมทั้งหมด ๒๔ กิจกรรม เหลือเพียง ๙ กิจกรรม (ดูรายละเอียด ภาคผนวก ง)

๖. นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ เพื่อขอความเห็นชอบหรือแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนที่บกพร่อง

๗. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการนิเทศการศึกษาช่วย พิจารณาปรับปรุง โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิทางการนิเทศการศึกษาดังนี้ อาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน ๕ ท่าน ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๔ ศึกษาพิเศษกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๔ ผู้อำนวยการโรงเรียนโคกกระเทียมวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี และผู้เชี่ยวชาญทางการวิจัย รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๐ ท่าน

๘. นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแล้วมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะร่วมกับ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๙. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาและแก้ไขแล้วไปใช้กับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (ดูรายละเอียดภาคผนวก จ)

รูปคำถามที่ใช้ในแบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๓ ตอนคือ

ตอนที่ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน ๙ ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง อายุราชการ และวิถีทางการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ ๒ เป็นคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศที่สอดคล้องและเหมาะสมกับงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน จำนวน ๕๐ ข้อ ซึ่งครอบคลุมงานหลักทั้ง ๘ ด้านคือ งานด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา งานด้านพัฒนาบุคลากร งานด้านพัฒนาหลักสูตร งานด้านจัดการเรียนการสอน งานด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและวัสดุอุปกรณ์ งานด้านการบริหารพิเศษอื่น ๆ งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และงานด้านการประเมินผล ซึ่งในแต่ละงานมีกิจกรรมการนิเทศการให้เลือกทั้งหมด ๔ กิจกรรม ซึ่งลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ผู้ตอบเลือกตอบได้มากกว่า ๑ กิจกรรม

ตอนที่ ๓ เป็นคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจรายการ (Check list) จำนวน ๑๐ ข้อ และคำถามปลายเปิด (Open-ended) ในตอนท้ายของแบบสอบถาม

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและใช้บริการทางไปรษณีย์ โดยส่งแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น ๔๒๓ ฉบับ ได้รับคืน ๓๗๑ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๗๑ เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ๓๔๕ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๕๖ ซึ่งจำแนกตามกลุ่มตัวอย่างประชากร ดังปรากฏรายละเอียดตามตาราง ๑ ดังนี้

ตาราง ๑ จำแนกแบบสอบถามที่ส่งไปและได้กลับคืน จำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	ส่งไป	ได้รับคืน		แบบสอบถามที่สมบูรณ์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	๔๒	๔๐	๙๗.๖๒	๓๔	๘๕.๐๐
ครู	๓๓๑	๒๘๑	๘๕.๑๙	๒๖๑	๗๘.๘๕
รวม	๔๒๓	๓๗๑	๘๗.๗๑	๓๔๕	๘๑.๕๖

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) คำนวณค่าร้อยละ (Percentage) และ ไค-สแควร์ (Chi-square)

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยวิธีหาค่า ร้อยละ (Percentage) พร้อมทั้งบรรยายประกอบตาราง สูตรการหาค่าร้อยละ คือ

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม} \div 100}{\text{จำนวนตัวอย่างประชากรทั้งหมด}}$$

ตอนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนที่สอดคล้องและเหมาะสมกับงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน วิเคราะห์โดยวิธีหาค่าร้อยละ (Percentage) พร้อมทั้งบรรยายประกอบตาราง การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน วิเคราะห์โดยการทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยใช้ค่า ไค-สแควร์ (χ^2) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$\chi^2 \text{ [df]} = \sum \left[\frac{(f_o - f_e)^2}{f_e} \right]$$

เมื่อ f_o = ความถี่ที่มีผู้เลือก

f_e = ความถี่ที่ควรเลือก

df = ชั้นแห่งความอิสระ (degrees of freedom)

ตอนที่ ๓ ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ในส่วนที่เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ (Percentage) พร้อมทั้งบรรยายประกอบตารางการเปรียบเทียบความคิดเห็น วิเคราะห์โดยการทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ โดยใช้ค่า ไค-สแควร์ (χ^2) และในส่วนที่เป็นปลายเปิด วิเคราะห์โดยการรวบรวมความคิดเห็นและเรียงลำดับความถี่